

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра філософії та суспільних наук

СИЛАБУС

Основи лідерства

(вибіркова компонента)

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	229 Громадське здоров'я
кваліфікація освітня	магістр громадського здоров'я
форма навчання	заочна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	2 курс, 4 семестр

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каюн Вікторія Олександрівна, к.і.н., старший викладач	
Профайл викладача (викладачів)	https://philosophy.pdmu.edu.ua/	
Контактний телефон	+380952038619 – Каюн Вікторія Олександрівна	
Е-mail:	vikakayun1975@gmail.com	Каюн Вікторія Олександрівна
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://philosophy.pdmu.edu.ua/	

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни (модуля)

Кількість кредитів / годин - 3,0 кредитів ЄКТС/ 90 годин, із них:

Лекції (год.) – 4;

Практичні заняття (год.) – 8;

Асинхронне (год.) – 12;

Самостійна робота (год). – 66;

Вид контролю – **залік**

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJ

[VvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf](https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/GGGEKfD9AVvgKQWQz4U989GmX7FmUIWyHfXUIVf6.pdf)

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті
https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/GGGEKfD9AVvgKQWQz4U989GmX7FmUIWyHfXUIVf6.pdf

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету
https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти (ПДМУ)
https://www.pdmu.edu.ua/storage/departmentnpr/docs_links/iGV5BhhdbtIijftJfCL5BuxI0hGTCpKmh1VZIfn.pdf

Політика навчальної дисципліни «Основи лідерства» спрямована на розвиток умінь свідомо сприймати теоретичний матеріал, узагальнювати й систематизувати засвоєну інформацію, якісно усвідомлювати нові знання, вирішувати проблемні завдання, презентувати результати своєї діяльності, критично мислити, обґрунтовувати власну думку.

Вивчення навчальної дисципліни «Основи лідерства» визначається системою вимог, які викладач пред'являє до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Під час вивчення дисципліни студенти повинні відвідувати всі лекційні та практичні заняття. В разі пропуску занять з поважної причини (чи без поважної причини) студент повинен відпрацювати пропущене заняття. Якщо студент не відпрацює «нб» - він не отримує заліку з дисципліни. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою. Під час проведення занять студент повинен брати активну участь у обговореннях питань, диспутах, що передбачені під час вивчення «Основа лідерства»; для отримання позитивної оцінки повинен виконати необхідний мінімум навчальної роботи.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Основи лідерства» спрямована на засвоєння знань з теорії і практики управлінської діяльності щодо впровадження та використання технологій лідерства, менеджменту управління, а також здійснювати аналіз ситуативних чинників, що обумовлюють вибір ефективного стилю лідерства в організації. Вивчення дисципліни дозволить студентам з'ясувати основні чинники впливу креативних, управлінських рішень, визначати сфери спільних інтересів та цінності для побудови ефективних партнерських стосунків.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити визначаються інтегрованим характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін («Філософія», «Професійні комунікації. Ключові компетенції» тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та засвоєння основних аспектів ключових компетенцій.

Постреквізити: «Основи лідерства» як курс гуманітарної освіти пов'язаний з багатьма дисциплінами соціально-гуманітарного циклу, зокрема: з психологією як наукою, що вивчає психічні явища та поведінку людини; з історією, оскільки наука має свій історичний розвиток і відігравала значну роль у процесі становлення

багатьох історичних особистостей, з педагогікою як наукою про виховання, освіту і навчання та іншими дисциплінами.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни є: реалізуючи основні компоненти сучасної парадигми освіти, формувати у студентів стійку систему структурних елементів фахівця: когнітивних – дати знання про класичні і сучасні концепції лідерства; діяльнотворчих – озброїти вмінням і навичками професійної взаємодії та комунікації; аксіологічних – вводити студента у світ загальноприйнятих цінностей, особистісних – розвивати постійну потребу і прагнення до самовдосконалення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розуміти суть лідерства;
- надавати характеристики основних типів лідерства;
- розуміти шляхи налагодження найбільш взаємовигідного партнерства;
- вплив ментальної моделі на поведінку лідера та його взаємовідносини з навколишнім світом;
- виявляти лідерський потенціал;
- визначати основні особистісні якості лідера;
- визначати індивідуальні відмінності, що стосуються когнітивного стилю та удосконалювати власний стиль мислення, розвиваючи потенціал лідера.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна компетентність :

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою.
4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
5. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей/ видів економічної діяльності).
8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
10. Здатність розробляти та управляти проектами.
11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
13. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність до засвоєння теоретико-методологічного базису навчальної дисципліни.
2. Здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського

здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу.

3. Здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я.

4. Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні.

Програмні результати навчання за ОПП:

1. Здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

2. Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення.

3. Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

4. Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати:**

- залежність стилю лідерства від людей і ситуацій;
- основні відмінності лідерства й менеджменту;
- як сучасні лідери застосовують традиційні методи керівництва;
- відмінності між стилями лідерства;
- характеристики основних типів лідерства; як мотивувати людей;
- як делегувати владні повноваження;
- як розрізняти відмінності між діалогом і дискусією;
- як використовувати засоби комунікації, щоб впливати на оточуючих;
- як створювати монолітну команду;
- як допомагати послідовникам максимально розкривати свій потенціал;

основні цінності, пов'язані з культурою орієнтованою на досягнення.

вміти:

- виявляти лідерський потенціал;
- визначати основні особистісні якості лідера;
- визначати індивідуальні відмінності, що стосуються когнітивного стилю та удосконалювати власний стиль мислення, розвиваючи потенціал лідера;
- вирізняти дію «установки особистості» на поведінку послідовників; позбавлятися категоричних форм мислення;
- відкривати свою свідомість новим ідеям та перспективам; застосовувати на практиці принципи відповідальності, служіння людям, ініціативності;
- використовувати ефективні методи виходу із стресових, конфліктних і кризових ситуацій;
- використовувати тактики розумного переконання;
- підвищувати ефективність команди;
- організовувати навчання всередині організації;
- управляти емоційним інтелектом.

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин у тому числі						
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	СРС	Дистанційне навчання	
						Синхронне	Асинхронне
Модуль 1. Основи лідерства							
Вступ до теорії і практики формування лідера		2			8		2
Наукові концепції лідерства					6		2
Формування стилю лідерства та залежність від ситуації		2			8		2
Складові лідерства. Особистісний аспект				2	8		
Емоційне лідерство				2	6		
Харизматичне лідерство				2	6		
Робота лідера з командою				2	6		
Лідер як соціальний архітектор. Формування корпоративної культури і цінностей					6		2
Трансформаційне лідерство					6		2
Управління стресом					6		2
Разом	90	4		8	66		12

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№№/зп	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Основи лідерства		
1.	Вступ до теорії і практики формування лідера ➤ Лідерство та його класифікації. ➤ Лідерство, влада і вплив. Лідерство і менеджмент. ➤ Функції лідерства. Загальноприйняті помилки у сприйнятті лідерства. ➤ Природа лідерства. Дефініції лідерства.	2

2.	Формування стилю лідерства та залежність від ситуації ➤ Ситуативний підхід до вивчення лідерства. Різні параметри ситуацій. Шкала лідерської поведінки Таннебаума-Шмідта. ➤ Модель ситуативного лідерства Фідлера. ➤ Ситуативна модель «шляхи – цілі» Мітчела і Хауса. ➤ Теорія життєвого циклу Херсі і Бланшара. Теорія шляхи-цілі. ➤ Ситуативна модель Врума-Йеттона - Яго.	2
	Разом	4

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

Навчальною програмою не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№/ зп	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Основи лідерства		
1.	Складові лідерства. Особистісний аспект ➤ Особистість і лідерство. Моделі особистості. ➤ Якості лідера і його поведінка. Авторитаризм. Цінності і установки. Інструментальні і термінальні цінності. ➤ Вплив психологічних установок на лідера. Когнітивні елементи особистості лідера. Форми мислення і домінанта півкулі мозку. ➤ Стилi вирішення проблем: Індикатор типів Майерс-Бріггс. Розум і серце лідера. Потенціал і компетентність. Сміливість і мораль лідера. Встановлення контролю чи служіння людям? Як знайти в собі сміливість?	2
2.	Емоційне лідерство ➤ Поняття емоційного інтелекту. Складові емоційного інтелекту. Головні положення теорії емоційного інтелекту. ➤ Навички емоційного лідера. Стилi емоційного лідерства. Емоційне лідерство. ➤ Резонансне лідерство. Становлення емоційного лідера. ➤ Відновлення і розвиток лідерських здібностей. Модель емоційного лідерства М.Кетс де Вріс. ➤ Емоційні установки колективу. Лідери, які викликають любов і лідери, які викликають страх. Дійсний і бажаний образ компанії. Керівництво командою на основі емоційного інтелекту.	2
3.	Харизматичне лідерство ➤ Харизма. Харизма як об'єкт дослідження. ➤ Харизма і натхнення. Харизма та спосіб вести за собою. Харизма і мотивація. ➤ Харизма та влада. Харизма та висловлення вдячності. Харизма та успіх. Харизма та управління людьми. Харизма та сила переконання. Харизма та міжособистісні взаємовідносини. Харизма та псевдо	2

	харизма. Чи можна оволодіти харизмою? ➤ Основні моделі харизматичного лідерства. Особистість харизматичного лідера. Поведінка харизматичного лідера. Послідовники харизматичного лідера.	
4.	Робота лідера з командою ➤ Що таке команда. Контекст роботи в команді. Вигоди роботи в команді. Компетентність команди. Типи команд. Стилi управління командою. ➤ Визначення ролей в команді. Покращення комунікацій в команді. Створення дружньої атмосфери в команді. Процеси в команді. Формування образу майбутнього, цілей та завдань. Проведення зборів. Заохочення участі. Творче вирішення проблем. Прийняття рішень. ➤ Процеси планування та управління ризиками. Оцінка роботи, винагороди та стимули. ➤ Проблеми в команді. Причини невдач. Складні люди. Міжособистісні конфлікти. Групове мислення. Захисні практики. Перехід на командний метод роботи. Внесення змін. Уповноваження команди. Налагодження зв'язків між командами. Рефлексивність: ключ до успіху в команді.	2
	Разом	8

Теми дистанційного навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до теорії і практики формування лідера	2
2	Наукові концепції лідерства	2
3	Формування стилю лідерства та залежність від ситуації	2
4	Лідер як соціальний архітектор. Формування корпоративної культури і цінностей	2
5	Трансформаційне лідерство	2
6	Управління стресом	2
	Разом	12

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Основи лідерства	
1.	Тема 1. Вступ до теорії і практики формування лідера 1. Лідерство та його класифікації. Лідерство, влада і вплив. Лідерство і менеджмент. Функції лідерства. 2. Загальноприйняті помилки у сприйнятті лідерства. Природа лідерства. Дефініції лідерства. Лідерство і справа всього життя. 3. Влада, вплив і лідерство. П'ять типів влади лідера. Реакція на застосування влади. Роль підлеглого. Джерела влади лідера в організації. Залежність відділів один від одного. Контроль над інформацією. Центральне місце. Усунення невизначеності. 4. Посилення влади за рахунок політичної активності. Тактика посилення влади. Етичні аспекти політичної активності та посилення	8

	влади.	
2.	Тема 2. Наукові концепції лідерства 1. Еволюція теорій лідерства. Теорії великої людини. Теорії особистісних якостей. Поведінкові теорії лідерства. 2. Авторитарний, демократичний та ліберальний стилі лідерства. 3. Решітка лідерства Д. Моутона і Р.Блейка. 4. Теорія індивідуалізованого лідерства. Функціональне лідерство. Основні положення концепції. Функції та навички лідерства за Дж.Адаїром.	6
3.	Тема 3. Формування стилю лідерства та залежність від ситуації 1. Ситуативний підхід до вивчення лідерства. Різні параметри ситуацій. 2. Шкала лідерської поведінки Таннебаума-Шмідта. 3. Модель ситуативного лідерства Фідлера. 4. Система стильоутворюючих факторів. Комплексність стилю. Суб'єктивні фактори. Особливі та об'єктивні фактори. Аналіз стилів.	8
4.	Тема 4. Складові лідерства. Особистісний аспект 1. Особистість і лідерство. Моделі особистості. 2. Якості лідера і його поведінка. Авторитаризм. Цінності і установки. Інструментальні і термінальні цінності. 3. Вплив психологічних установок на лідера. Когнітивні елементи особистості лідера. Форми мислення і домінанта півкулі мозку. 4. Стилi вирішення проблем: Індикатор типів Майерс-Бріггс. Розум і серце лідера. Потенціал і компетентність. Сміливість і мораль лідера.	8
5.	Тема 5. Емоційне лідерство 1. Поняття емоційного інтелекту. Складові емоційного інтелекту. Головні положення теорії емоційного інтелекту. 2. Навички емоційного лідера. Стилi емоційноголідерства. Емоційне лідерство. 3. Резонансне лідерство. Становлення емоційноголідера. 4. Емоційні установки колективу. Лідери, які викликають любов і лідери, які викликають страх. Дійсний і бажаний образ компанії.	6
6.	Тема 6. Харизматичне лідерство 1. Харизма. Харизма як об'єкт дослідження. 2. Харизма і натхнення. Харизма та спосіб вести за собою. Харизма і мотивація. 3. Харизма та влада. Харизма та висловлення вдячності. Харизма та успіх. Харизма та управління людьми. Харизма та сила переконання. Харизма та міжособистісні взаємовідносини. Харизма та псевдо харизма. 4. Основні моделі харизматичного лідерства. Особистість харизматичного лідера. Поведінка харизматичного лідера.	6
7.	Тема 7. Робота лідера з командою 1. Що таке команда. Контекст роботи в команді. Вигоди роботи в команді. Компетентність команди. Типи команд. Стилi управління командою. 2. Визначення ролей в команді. Покращення комунікацій в команді. Створення дружньої атмосфери в команді. Процеси в команді.	6

	Формування образу майбутнього, цілей та завдань. Проведення зборів. Заохочення участі. 3. Процеси планування та управління ризиками. Оцінка роботи, винагороди та стимули. 4. Проблеми в команді. Причини невдач. Складні люди. Міжособистісні конфлікти. Групове мислення. Захисні практики. Перехід на командний метод роботи.	
8.	Тема 8. Лідер як соціальний архітектор. Формування корпоративної культури і цінностей 1. Створення образу майбутнього і визначення стратегії. Стратегічне лідерство. 2. Формулювання стратегії. Основна компетенція. Синергія. Створення цінностей для споживачів. Стратегії в дії. Внесок лідера. Передбачення майбутнього і стимулювання діяльності. 3. Прийняття рішень лідерами. Корпоративна культура. 4. Етичні цінності організації. Лідерство, яке утверджує корпоративні цінності. Особиста етика. Фактори успішного лідерства.	6
9.	Тема 9. Трансформаційне лідерство 1. Трансакційне лідерство. Контент лідерських стилів Басса-Аволіо. Відмінності в поведінці лідера стосовно підлеглих у внутрішньо групових та поза групових взаємовідносинах. 2. Модель атрибутивного лідерства. Становлення класичної теорії трансформаційного лідерства. Державне і партнерське нетрансакційне і трансакційне лідерство. Державне і партнерське трансформаційне лідерство. 3. Типи лідерства в залежності від послідовників і їх відносин з лідером. Альтернативні неокласичні теорії трансформаційного лідерства. 4. Модель трансформаційного лідерства Юнга. Організаційні зміни за Дж.Коттером. Навіювання людям відчуття необхідності змін. Створення команди реформаторів. Бачення перспектив і визначення стратегії. Пропаганда нової концепції майбутнього. Отримання швидких результатів. Закріплення досягнутих успіхів і поглиблення змін.	6
10.	Тема 10. Управління стресом 1. Ознаки та наслідки стресу. Управління стресом. 2. Стратегії протидії стресам. 3. Стратегії адаптації. 4. Запобігання стресам та особистісний розвиток лідера. 5. Сім звичок високоефективних людей.	6
	Разом	66

Індивідуальні завдання підготовка доповідей, рефератів, фіксованих виступів, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях, публікація тез і статей. Враховуючи академічні свободи, теми обираються самостійно, корелюються з тематикою занять і узгоджуються з викладачем.

Нагадуємо: Ваші роботи підлягатимуть перевірці на відсутність плагіату відповідно до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та

Перелік питань, який повинен засвоїти студент при вивченні навчальної дисципліни (форма контролю – залік)

1. Лідерство та його класифікації.
2. Лідерство, влада і вплив.
3. Лідерство і менеджмент.
4. Функції лідерства.
5. Загальноприйняті помилки у сприйнятті лідерства.
6. Природа лідерства.
7. Розвиток особистісних якостей лідера.
8. Лідерство як система фреймів.
9. Структурний фрейм.
10. Фрейм людських ресурсів.
11. Політичний фрейм.
12. Символічний фрейм.
13. Влада, вплив і лідерство.
14. П'ять типів влади лідера.
15. Реакція на застосування влади.
16. Джерела влади лідера в організації.
17. Посилення влади за рахунок політичної активності.
18. Тактика посилення влади. Етичні аспекти політичної активності та посилення влади.
19. Еволюція теорій лідерства.
20. Теорії великої людини.
21. Теорії особистісних якостей.
22. Поведінкові теорії лідерства.
23. Авторитарний, демократичний та ліберальний стилі лідерства.
24. Решітка лідерства Д. Моутона і Р.Блейка.
25. Теорія індивідуалізованого лідерства.
26. Функціональне лідерство.
27. Функції та навички лідерства за Дж.Адаїром.
28. Ситуативний підхід до вивчення лідерства. Різні параметри ситуацій.
29. Шкала лідерської поведінки Таннебаума-Шмідта.
30. Модель ситуативного лідерства Фідлера.
31. Ситуативна модель «шляхи – цілі» Мітчела і Хауса.
32. Теорія життєвого циклу Херсі і Бланшара. Теорія шляхи-цілі.
33. Ситуативна модель Врума-Йеттона - Яго.
34. Система стильоутворюючих факторів.
35. Особливі та об'єктивні фактори. Аналіз стилів.
36. Особистість і лідерство.
37. Моделі особистості.
38. Якості лідера і його поведінка.
39. Авторитаризм.
40. Цінності і установки.
41. Інструментальні і термінальні цінності.
42. Вплив психологічних установок на лідера.
43. Когнітивні елементи особистості лідера.

44. Форми мислення і домінанта півкулі мозку.
45. Стилi вирішення проблем: Індикатор типів Майерс-Бріггс. Розум і серце лідера. Потенціал і компетентність.
46. Сміливість і мораль лідера.
47. Поняття емоційного інтелекту.
48. Складові емоційного інтелекту.
49. Головні положення теорії емоційного інтелекту.
50. Навички емоційного лідера.
51. Стилi емоційного лідерства.
52. Емоційне лідерство.
53. Резонансне лідерство.
54. Становлення емоційного лідера.
55. Відновлення і розвиток лідерських здібностей.
56. Модель емоційного лідерства М.Кетс де Вріс.
57. Емоційні установки колективу.
- Ж Лідери, які викликають любов і лідери, які викликають страх.
59. Дійсний і бажаний образ компанії.
60. Керівництво командою на основі емоційного інтелекту.
61. Харизма. Харизма як об'єкт дослідження.
62. Харизма та спосіб вести за собою.
63. Харизма і мотивація.
64. Харизма та влада.
- Б Харизма та висловлення вдячності.
66. Харизма та успіх.
- Б Харизма та управління людьми.
68. Харизма та сила переконання.
69. Харизма та міжособистісні взаємовідносини.
70. Харизма та псевдо харизма. Чи можна оволодіти харизмою?
71. Основні моделі харизматичного лідерства.
72. Особистість харизматичного лідера.
73. Поведінка харизматичного лідера.
74. Послідовники харизматичного лідера.
75. Що таке команда.
76. Контекст роботи в команді.
77. Вигоди роботи в команді.
78. Компетентність команди.
79. Типи команд.
80. Стилi управління командою.
81. Визначення ролей в команді.
82. Покращення комунікацій в команді.
83. Створення дружньої атмосфери в команді.
84. Процеси в команді.
85. Формування образу майбутнього, цілей та завдань.
86. Процеси планування та управління ризиками. Оцінка роботи, винагороди та стимули.
87. Проблеми в команді.
- Ж Причини невдач. Складні люди.
89. Міжособистісні конфлікти.
90. Групове мислення.
91. Перехід на командний метод роботи.

92. Рефлексивність: ключ до успіху в команді.
93. Створення образу майбутнього і визначення стратегії.
94. Стратегічне лідерство.
95. Значення образу майбутнього.
96. Загальні характеристики образу майбутнього.
97. Функціонування образу майбутнього на багатьох рівнях. Місія.
98. Формулювання стратегії. Основна компетенція. Синергія.
99. Прийняття рішень лідерами.
100. Корпоративна культура.
101. Значення культури організації. Сила культури і адаптації. Формування культури.
102. Утвердження різномірних цінностей при формуванні корпоративної культури.
103. Адаптивна культура. Культура досягнень.
104. Етичні цінності організації.
105. Лідерство, яке утверджує корпоративні цінності. Особиста етика.
106. Фактори успішного лідерства.
107. Трансакційне лідерство.
108. Контент лідерських стилів Басса-Аволіо.
109. Відмінності в поведінці лідера стосовно підлеглих у внутрішньо групових та поза групових взаємовідносинах.
110. Модель атрибутивного лідерства.
111. Становлення класичної теорії трансформаційного лідерства.
112. Державне і партнерське нетрансакційне і трансакційне лідерство.
113. Державне і партнерське трансформаційне лідерство.
114. Типи лідерства в залежності від послідовників і їх відносин з лідером.
115. Альтернативні неокласичні теорії трансформаційного лідерства.
116. Модель трансформаційного лідерства Юнга.
117. Організаційні зміни за Дж.Коттером.
118. Навіювання людям відчуття необхідності змін.
119. Створення команди реформаторів. Бачення перспектив і визначення стратегії.
120. Ознаки та наслідки стресу.
121. Управління стресом.
122. Стратегії протидії стресам.
123. Стратегії адаптації.
124. Запобігання стресам та особистісний розвиток лідера.
125. Сім звичок високоефективних людей.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача

		знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/незараховано) та багатобальною шкалою. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 200-бальною шкалою, відповідно до таблиці. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти з дисципліни – 200. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач вищої освіти – 122.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A * 16)	Бали за модуль та/або екзамен (A * 24 + A * 16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою

2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		

4,6	110	74	184
4,65	112	74	186
4,7	113	75	188
4,75	114	76	190
4,8	115	77	192
4,85	116	78	194
4,9	118	78	196
4,95	119	79	198
5	120	80	200

Якщо дисципліна завершується заліком, то залік отримають тільки ті студенти, що відвідали всі заняття (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку) і набрали конвертовану суму балів не меншу за **мінімальну (72 бали)**. У «Відомість підсумкового модульного контролю» в колонку «Поточний контроль (бали)» науково-педагогічний працівник вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно таблиці 2, у колонку «Підсумковий контроль (бали)» викладач робить запис «зараховано».

Методи навчання:

При оцінюванні роботи студента протягом семестру враховується: відвідування занять; активна участь на практичному занятті; вивчення основної та додаткової літератури; самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, підготовка доповідей та проектів, гейміфікація, аналіз помилок, брейнстормінг, коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників, дискусія із запрошенням фахівців, ділова (рольова) гра, майстер-класи, метод ментальних карт, моделювання, експерименти, пошук і дослідження, навчальні дискусії, проблемні ситуації, проблемний (проблемно-пошуковий) метод, професійно-орієнтовані ділові ігри, тренінги індивідуальні та групові (як окремих, так і комплексних навичок), робота в малих групах, метод аналізу і діагностики ситуації, метод проектів, навчальні дискусії, моделювання, пошук і дослідження, метод інтерв'ю (інтерв'ювання), творчі завдання, публічний виступ, скрайбінг.

Методи контролю: попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів); поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу студентами з окремих тем та змістових модулів); підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок студентів у відповідності до гуманітарної компоненти підготовки фахівців магістерського рівня).

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
3. Силабус.
4. Методичні розробки лекцій.
5. Список підручників, навчальних і навчально-методичних посібників та іншої навчальної літератури, рекомендованої при вивченні дисципліни.
6. Матеріали для контролю знань, умінь, навичок студентів
7. Електронні версії мультимедійних презентацій лекцій.

Рекомендована література

Базова:

1. Ібрагімова І.М. Лідерство у громаді. Як наснажувати людей та досягати спільних цілей: посібник. Київ: «Видавництво «Юстон», 2020. 106 с.
2. Крейг Нік. Лідерство починається з призначення. Київ: Фабула, 2019. 240 с.
3. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків, 2017. 100 с.

4. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи лідерства». Полтава, 2016. -204 с
5. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Основи лідерства. Наукові концепції (від найдавніших часів до середини XX ст.) : навч.посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 227 с.
6. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Основи лідерства. Наукові концепції (середина XX ст. – початок XXI ст.) : навч.посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.

Додаткова:

1. Ciulla, Joanne B. Ethics, the Heart of Leadership. 3rd view. Santa Barbara, CA.: Praeger. 2014.
2. Gupta R. The Concept of Leadership is Always Engaging for an Elite Occupational Preeminence. Business ethics and leadership. Vol. 5, Iss. 2. 2021. С. 139-146.
3. Krebs D. L., Denton K. Toward a More Pragmatic Approach to Morality: a critical evaluation of Kohlberg's model. *Psychological review*. 2005. № 112 (3). P. 629–649.
4. Northouse Peter G. Leadership: Theory and practice. 7th Iss. Thousand Oaks, CA: SAGE. 2016.
5. Sucher, S. J. The moral leadership: challenges, tools and insights/ 2007. P. 264.
6. Вижва М. Сучасні теорії лідерства: гуманістичний ракурс. *Problems of modern psychology*. 2020. № 47. С. 9-26.
7. Данченко Л. Г. Сучасні стратегічні моделі типів керівництва та лідерства в організації. *Молодий вчений*. 2015. № 11 (26). С. 52–55.
8. Етика лідерства. Організація Об'єднаних Націй. Відень. 2021. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_4_final_UKR.pdf
9. Маркіна І. А., Вороніна В. Л., Дмитренко І. А. Лідерство як феномен сучасного менеджменту. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. 2020. № 159. С. 88-91. 178 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9007>
10. Мартинова Л. Б. Стратегічна гнучкість – основа парадигми управління людськими капіталом та лідерства. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2021. № 20. С. 67-75.
11. Нестуля О. О., Нестуля С.І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава : ПУЕТ, 2018. 241 с.
12. Пірен М. І. Лідерство: сутність та реалізація в українському суспільстві : навч. посіб. Київ: Ун-т «Україна», 2012. 232 с.
13. Роль університету у розвитку лідерського потенціалу суспільства: концептуальні засади. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 100 с.
14. Садовська-Мариніна, В. Б., Тростенюк, Ю. В., Рибіна, Ю. О. Нормативно-правове забезпечення розвитку лідерства на державній службі в Україні. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3 (89). С. 184–190. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-184-190](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-184-190)
15. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. Івано-Франківськ. 2015. 296 с.
16. Стоян О. Ю. Теоретичні положення формування харизматичного лідерства в системі публічного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_4_7/

Інформаційні ресурси

1. <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/14604/>
2. <https://pidruchniki.com/17370921/menedzhment/liderstvo>
3. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/36679/1/Book_2017_Hura_Psykhologhiia_liderstva_v_biznesi.pdf

4. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/31806/1/Romanovskyi_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf
5. http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/liderstvo.pdf
6. https://dut.edu.ua/uploads/l_2161_63367800.pdf

Розробник :

к.і.н., старший викладач Каюн В.О